

Onderwerp Reframe, Towards a Regional Foodframe, een interreg
Vb project

Steller Hiltje van der Wal

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 8773

Bijlage(n)

Ons kenmerk 6232589

Datum 22-03-2017

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

Als er iets in ons leven van belang is, dan zijn het onze dagelijkse maaltijden. De regio Groningen produceert veel voedsel. De meeste van die producten worden verhandeld op de wereldmarkt. Slechts een klein deel wordt regionaal verwerkt en een nog kleiner deel wordt lokaal geconsumeerd. Groningen ligt als stad temidden van een uitgestrekt ommeland waar een grote diversiteit aan voedingsmiddelen wordt geproduceerd. Dat maakt de regio kansrijk om de voedselketen te herstellen. Waarom uw college dat in het kader van het voedselbeleid belangrijk vindt en welke kansen er liggen maken we in deze brief duidelijk.

Reframe

Op 20 april jl. was de aftrap van het Europese project 'Reframe, Towards a Regional Food Frame'. De gemeente Groningen is lead partner van dit Interreg project. Reframe wil regionale voedselketens herstellen en creëren. Daarmee wil het project een bijdrage leveren aan de regionale economie, aan duurzaamheid en ook aan behoud van het landschap. Reframe ziet dat de voedselmarkt op dit moment niet goed functioneert. Vraag en aanbod zijn niet zichtbaar genoeg en hebben daardoor moeite om bij elkaar te komen. In een kort filmpje 'het verhaal van voedsel' tonen we de verschillende kanten van voedsel en voedselproductie. Deze film maakt duidelijk dat we regionaal moeten samenwerken. Doordat voedsel in zo veel verschillende facetten van ons leven van belang is, de stad niet zonder het voedsel van de regio kan en de regio niet zonder afzetgebied kan, moeten we samenwerken om de kansen te kunnen benutten. (link film: www.strawberryfields.nu/project/voedsel.html vanaf 12 april).

Waarom zijn korte, regionale voedselketens van belang?

Op dit moment weten we niet precies hoeveel van onze landbouwproductie direct de regio verlaat en hoeveel we importeren in de regio. We schatten dat het om 80 a 90 % van de productie gaat. Duidelijk is wel dat wanneer we meer regionale producten lokaal verwerken en consumeren, er meer werkgelegenheid in de regio ontstaat. Een voorbeeld is Marne's mosterdfabriek die het mosterdzaad uit Oekraïne en Frankrijk moet importeren.

Zou dat in de regio worden verbouwd dan levert dat werkgelegenheid op. De investeringen blijven in de regio. In de voedselsector gaat het vooral om banen voor laaggeschoolden. Ontwikkeling van de korte voedselketen zou een deel van de oplossing kunnen zijn.

Hetzelfde geldt voor het varkensvlees. Verkoopt de boer niet alleen zijn varken, maar wordt het vlees ook hier verwerkt dan zijn er meer slagers nodig. Bovendien is het verwerkte product meer waard wanneer het verkocht wordt en wordt er in de regio meer aan het varken verdiend. Door meer regionale producten dichtbij te verwerken en te verkopen beperken we de voedselkilometers, dat is beter voor het milieu. Door vraag en aanbod dicht bij elkaar te brengen kunnen we beter inspelen op de vraag en wordt er minder voedsel verspild. Er worden meer verschillende producten verbouwd waardoor de aantrekkelijkheid, de rijkheid en de biodiversiteit van het landschap worden hersteld.

Rijksbeleid

In oktober 2015 heeft het kabinet de *Voedselagenda voor veilig, gezond en duurzaam voedsel* uitgebracht. November jl. heeft het kabinet de voortgangsbrief naar de tweede kamer gestuurd. Het rijksbeleid wil door integraal voedselbeleid een bijdrage leveren aan volksgezondheid, duurzame voedselproductie en voedselzekerheid. Het verkorten van de voedselketen en innovaties in het MKB worden genoemd in dit verband. Stedelijke gemeenten spelen een belangrijke rol, omdat zij voor de nationale voedselagenda de vertaling kunnen maken naar het lokale niveau en de uitvoering hiervan. Gemeenten, waaronder Groningen, zijn daarom gestart met de city deal 'voedsel op de stedelijke agenda'. In deze deal wordt gewerkt aan een ecologisch houdbare, robuuste en gezonde voedselvoorziening. Het realiseren van Regionale voedselsystemen is een van de speerpunten uit de city deal. Daarmee past het Reframe project ook uitstekend in het rijksbeleid.

Leren in Europees Verband

Reframe is een beweging, ingezet door de gemeente Groningen en de Gebiedscoöperatie Westerkwartier. Zij werken samen met partners in Duitsland (Bremen – Oldenburg regio), België, Denemarken en Zweden. Reframe wordt mede gefinancierd door het North Sea Region Programma van de Europese Unie. De uitwisseling met Europese partners levert nu al interessante inzichten op. Zowel een verzameling Belgische organisaties als het collectief Taste of Denmark hebben veel succes met het vermarkten van regionale producten. In Zweden werkt men al met regionale foodhubs, slimme logistieke knooppunten, die kleine MKB producenten op het land en de stedelijke afnemers verbinden. In de Duitse Wesermarsch Oldenburg regio is men al heel ver in het denken over leefbaarheid en voedselketens.

Vraag en aanbod in kaart

Reframe begint met de stedelijke vraag en het regionale aanbod in kaart te brengen. Dat onderzoek maakt tegelijkertijd zichtbaar welke schakels er nu missen. Doel is die schakels te herstellen en regionaal MKB te helpen in te spelen op de aanwezige kansen. Tijdens expertbijeenkomsten met bedrijven uit de regio Groningen wordt duidelijk dat producenten en verwerkers elkaar slecht kennen. Uit andere bijeenkomsten blijkt dat afnemende partijen zoals grootkeukens moeite hebben producenten en verwerkers uit de regio te vinden en mee te nemen in inkoopprocedures.

De uitdaging is daarbij het organiseren van coalities met de juiste schaal, de gewenste (verwerkings-) capaciteit en noodzakelijke logistiek.

In de laatste week van september 2016 is de Hanze Hogeschool samen met het Terra college gestart de regionale voedselproductie in kaart te brengen. Bijna vijf en een half duizend bedrijven worden geïnterviewd. Wat wordt er geproduceerd en waar gaat het naar toe. Aan de andere kant brengen we in kaart wat de grootkeukens van bv. UMCG, Martini ziekenhuis, RUG, Hanze Hogeschool, gemeente en provincie nodig hebben. Uiteindelijk moet dit leiden tot het herstel van een deel van de regionale voedselketen.

Slim specialiseren en coalities bouwen

Door vraag en aanbod zichtbaar te maken worden de mogelijkheden van nieuwe samenwerkingsverbanden zichtbaar. Daarmee ligt er een basis voor het regionaal MKB – zowel producenten als verwerkers – om zich verder te specialiseren en hun bedrijf aan te passen op de kansen die de regionale markt biedt. Overheden kunnen dat proces versnellen door samen met andere (semi-)publieke organisaties een steeds groter deel van hun voedselbehoefte in te kopen bij regionaal MKB. En daarmee een bijdrage leveren aan werkgelegenheid, economie, duurzaamheid en leefbaarheid en het regionale MKB te stimuleren.

Regional Food Deals

Uiteindelijk moeten onderzoek/inzicht en slimme combinaties leiden tot het maken van afspraken tussen producenten en afnemers. Aan het eind van het project streven we naar afspraken waarbij tussen de 50.000 en 100.000 maaltijden geleverd kunnen worden aan o.a. UMCG, Martini ziekenhuis, RUG en Hanzehogeschool.

Samenwerking gemeente en provincie

Het Reframe project wordt getrokken door de gemeente Groningen en de Gebiedscoöperatie Westerkwartier. De gemeente vertegenwoordigt daarbij de ‘vraag’ kant en de gebiedscoöperatie de ‘aanbod’ kant.

Vraag en aanbod zijn natuurlijk groter dan stad en Westerkwartier: daarom werken we samen met provincie en andere regionale partijen samen kunnen we de ervaringen uit het Reframe project gebruiken om te zorgen dat het economisch potentieel van Groningen en Noord Nederland beter wordt benut.

Reframe nu en in de toekomst

Tot 1 december 2019, de einddatum van het project, organiseren we samen met stad en ondernemers in stad en regio verschillende bijeenkomsten om de vraagstukken rondom voeding te bespreken. In gesprekken en netwerk bijeenkomsten komen vragen en oplossingen bij elkaar. De afgelopen maanden hebben we in de stad gesproken over *Voeding in het sociale domein en Regionale ketens voor een beter functionerende markt*. Hierbij laten voorbeeldprojecten zien hoe een andere aanpak succesvol kan zijn. Uit deze bijeenkomsten en de voedselketen tafel komen nieuwe samenwerkingsverbanden voort. Het komende jaar krijgen deze netwerkbijeenkomsten een meer regionaal karakter. Met de film *Het verhaal van voedsel* is de campagne gestart om het bewustzijn rondom voedsel bij een brede doelgroep te vergroten. In 2017 bouwt Reframe aan netwerken en bewustzijn, in de jaren 2018 en 2019 moet dat leiden tot concrete maatregelen.

Conclusie

Het Reframe project wil de lokale voedselketen herstellen. Dit doen we in nauw overleg met producenten en consumenten. Ambitie is om lokale werkgelegenheid te creëren, om het landschap te herstellen en om de milieudruk te verminderen. Het filmpje 'het verhaal van voedsel' gebruiken we om meer mensen bewust te maken en deelgenoot te maken van de voedselopgave. Daarmee vergroten we de samenwerking tussen producenten en consumenten voor een regionale voedselmarkt

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink